

OMACNICA PROSOWIANKA

Opis gatunku

Długość ciała motyli dochodzi do 15 mm u samic oraz do 12 mm u samców (Fot. 1). Jaja są płaskie, lekko owalne, długości około 1–1,2 mm oraz szerokości 0,7–1,1 mm (Fot. 2). Gąsienice przechodzą przez pięć stadiów larwalnych, z których pierwsze osiąga długość ciała do 1–2 mm, natomiast piąte do 19–25 mm. Ciało jest barwy brunatnożółtej lub jasnobrązowej ze słabo zaznaczonymi brązowymi plamkami (Fot. 3). Poczwaraka jest typu zamkniętego, jasnobrązowa (Fot. 4).

Opis uszkodzeń

Gąsienice w blaszkach liściowych wyjadają niewielkie otworki. Wgryzają się w nerw główny liścia, co może powodować jego zasychanie. We wiechach wyjadają pylniki i pyłek z kłosek. Żerując wewnątrz osi wiechy prowadzą do jej łamania się. Na kolbach przegryzają świeże znamiona kolb oraz wyjadają formujące się ziarniaki (Fot. 4). Wgryzają się także w osadkę oraz w nasadę kolby, co powoduje obrywanie się i opadanie jej na glebę. Gąsienice żerując w łodygach uszkodzają wiązki przewodzące, co powoduje zakłócenie bądź całkowite zatrzymanie przepływu wody i substancji odżywczych z korzeni do górnych części rośliny. Łodygi ulegają złomom powyżej lub poniżej kolby. Z miejsc żerowania wysypują się białawe trociny (Fot. 5 - 7).

Metodyka obserwacji – sygnalizacja terminu zabiegu

Do odłowu motyli stosuje się pułapki feromonowe zwabiający osobniki męskie, a także pułapki świetlne odławiające samce oraz samice. Oba rodzaje pułapek instaluje się od połowy czerwca. Pułapki z feromonem należy umieszczać przy plantacji kukurydzy lub w pasie brzeżnym uprawy na wysokości nie większej niż 1,7 m nad ziemią. Na 1 ha kukurydzy powinny przypadać 1–2 pułapki oddalone od siebie o co najmniej 50 metrów. Pułapki świetlne umieszcza się w pobliżu pola kukurydzy lub w pasie brzeżnym uprawy, tak aby źródło światła znajdowało się zawsze nad łanem. Wystarczająca jest jedna pułapka o małej mocy (świetlówki 12 Wat) na dane pole. Przy zastosowaniu lampy o dużej mocy (powyżej 150 Wat), wówczas wystarczająca jest jedna na daną miejscowość. Wraz ze wzrostem roślin należy podwyższać położenie źródła światła.

Inną metodą ustalenia terminu zwalczania omacnicy prosowianki jest analiza na obecność złożeń jaj szkodnika. Polega ona na systematycznym obserwowaniu od czerwca do sierpnia roślin kukurydzy pod kątem występowania na nich jaj oraz pustych osłonek jajowych. Należy w tym celu, co najmniej dwa razy w tygodniu przeglądać po 50 kolejnych roślin w rzędzie w czterech miejscach plantacji (w sumie 200 roślin) na obszarze 1 hektara. Z każdym kolejnym hektarem liczbę roślin zwiększa się o co najmniej 10 sztuk (im ich więcej, tym analiza dokładniejsza).

Termin zabiegów chemicznego zwalczania gąsienic z reguły przypada w okresie rozwijania przez rośliny wiech do fazy kwitnienia (faza rozwojowa w skali BBCH 51–65), w czasie, gdy z licznie złożonych złożeń jaj rozpoczną się wylęgi szkodnika. Pierwsze opryskiwanie roślin przypada pod koniec pierwszej lub na początku drugiej dekady lipca, gdy rozpoczyna się liczny wylęg gąsienic ze złożeń jaj. Drugi zabieg (podstawowy termin zwalczania gatunku) przeprowadza się 7–10 dni później, co ma miejsce pod koniec drugiej lub na początku trzeciej dekady lipca, w czasie masowych wylęgów szkodnika. Na obszarach, na których owad uszkadza do 30% roślin, wystarcza zwykle jeden zabieg, wykonany w podstawowym (drugim) terminie zwalczania gatunku.

Progi ekonomicznej szkodliwości

W okresie woskowej dojrzałości ziarniaków (BBCH 83–85) stwierdzenie 15% roślin uszkodzonych w uprawie na ziarno lub 30–40% w uprawie na CCM i kisonkę wskazuje na potrzebę biologicznego lub chemicznego zwalczania szkodnika w roku przyszłym.

Zwalczanie interwencyjne omacnicy będzie również uzasadnione, gdy w trakcie bieżących analiz wykonywanych w okresie czerwca i lipca stwierdzi się obecność 6–8 złóż jaj na 100 roślin.

	
<p>Fot 1. Motyl (samica) omacnicy prosowianki</p>	<p>Fot 2. Jaja omacnicy prosowianki</p>
	
<p>Fot 3. Dorosła gąsienica omacnicy prosowianki</p>	<p>Fot 4. Poczwarzka omacnicy prosowianki</p>
	
<p>Fot 5. Kolba uszkodzona przez omacnicę prosowiankę</p>	<p>Fot 6. Białawe trociny wskazują na obecność gąsienic wewnątrz roślin</p>
	
<p>Fot 7. Złomy łodyg powstałe wskutek żerowania omacnicy prosowianki</p>	<p>Fot 8. Wyjedzone wewnątrz łodygi przez gąsienice</p>